

relsen, ved Ledelsen af og Tilsynet med denne Sag. Ja, ganske vist, og den engelske Lov, der behandler denne Sag, er ogsaa gaaet det Skridt videre lige frem ved Loven at indføre en Bestyrelse, bestaaende af 5 Mænd, valgte paa 3 Aar, som altsaa er uafhængig af de paagældende Autoriteter. Det kunde man ogsaa gøre her, men jeg tror, at naar man i England er gaaet denne Vej, at vælge en særskilt Bestyrelse for denne Sag, saa er det tildels, fordi det ikke er en egentlig kommunal Myndighed, som der har ordnet Sagen, men det gaar igennem Sundhedsautoriteterne, Sundhedskommissionen. Hos os, hvor vi have alt samlet i det kommunale Raad, tror jeg heller ikke, der er Anledning til at indføre nogen særegen Bestyrelse herfor. Jeg tror, Sogneraadsmedlemmerne meget vel skulle finde ud af, hvordan de lettest have at besørge denne Sag, ogsaa dens Ledelse og Bestyrelse. Man har ment, at man bør stille Kommunerne frit, om de ville benytte denne Lov eller ikke, ja det ærede Medlem for Holbæk Amts 3dje Valgkreds (Tauber) henstillede, at man skulde give Kommunerne frit Valg med Hensyn til Størrelsen af de Lodder, der skulde uddeles; man skulde kunne vælge op til 4 Skæpper Land. Naar jeg fraraader dette, er det egentlig ikke af Mistillid til vore Kommuner, men jeg skal gøre ærede Medlemmer opmærksomme paa, at vor hele nuværende kommunale Ordning hviler paa Tanken om at beståre Sogneraadene ethvert Initiativ og dermed ogsaa ethvert Ansvar. Vore nuværende Sogneraad ere slet ikke opdragne til at vælge, til selv at tage en Sag i deres Haand, selv at starte den, selv at føre den igennem. De ere blevne vant gennem, jeg tror, jeg kan sige, Aarhundreder, til ikke at gøre andet, end hvad der bliver sagt til dem, med Byrder over sig fra oven af blive de pressede til det ene eller det andet. Det har været en overordentlig daarlig Skole, man i saa Henseende har ladet vore kommunale Raad gennemgaa. Ethvert Medlem her, som er kendt med kommunale Forhold, vil sikkert give mig Ret i, at man bestandig har en Følelse af, at de kommunale Raad meget mere føle det som en Slags instinktmæssig Pligt at modsætte sig ethvert Paalæg fra den ene eller den anden Side, at værge sig, saa godt de kunne, mod enhver Byrde, langt mere end selv at tage frit Initiativ til Gavn for Kommunen. Men jeg bebrejder ikke vore kommunale Raad dette, heller ikke deres Medlemmer — det er noget, hele Udviklingen har ført med sig. Vi have ikke gaaet den naturlige Vej at bygge hele vort

Frihedsliv paa fuldstændig Frihed, fuld Selvstændighed fra Kommunens Side. Havde vi gjort det, havde maaske afskilligt set bedre ud, end det gør i Djeblifket. Som Forholdene nu ere, er jeg overbevist om, at spørge vi Kommunalraadene Landet over, om de ville stilles med frit Valg overfor denne Sag til den ene eller den anden Side, om de ville vælge et Maal eller et andet Maal, saa ville de sige: Nej, bestem I det; skal det staa i Loven, at saadan skal det være, saa gøre vi det, og vi ville ikke gøre det uvilligt, men udføre Lovens Bestemmelser, som de ere. Derfor tror jeg, det er praktisk rigtigt nu at blive staaende ved den i Loven fastsatte Bestemmelse, som kan lette Kommunalraadene paa mange Punkter den Uvilje, som snart fra den ene, snart fra den anden Side vil komme til Stede. Saa have de kun at paaberaabe sig, at det er Loven, der paabyder det. — Der er rejst Spørgsmaal om, hvorvidt der er Afgang til Behyggelse af de her omhandlede Lodder. Jeg skal blot kortelig minde om denne Sags historiske Gang — thi den er jo ikke ny, Spiren til den er lagt i 1848. I 1848 kom der en provisorisk Forordning om Ophævelse af Pligtarbejde, hvilende paa Huse, Forbud mod, at Huse udlejes for Arbejde; de skulde udlejes for Penge. Man frygtede da for, at dette vilde have den Virkning, at mange Huslejere vilde blive opagte, at Husene vilde blive nedlagte, at Folk vilde blive husvilde, fordi Ejerne af Husene ikke vilde finde sig i den Byrde, den nye Lov paalagde dem; naar de ikke kunde fikre sig Høstarbejde ved Lejerne af Husene, vilde de slet ikke have disse Huse, troede man. Denne Frygt førte til, at man gennem Indenrigsministeriet søgte Oplysninger den Gang hele Landet over om, hvilke Virkninger Forordningen af 1848 havde haft i den Henseende, hvor mange Husmænd der vare blevne udjagte af deres Huse, hvor mange Huse der vare nedlagte, kort sagt meget detaillerede Oplysninger. Jeg har kun set, at saadanne Spørgsmaal ere stillede, ikke de derpaa indløbne Svar, men jeg slutter, at de have gaaet ud paa, at dette kun har været Virkningen i meget saa Tilfælde, da Loven i 1850 og den tilsvarende provisoriske Forordning af 5te Maj 1848 kun har været anvendte i overordentlig saa Tilfælde; thi Forordningen af 5te Maj 1848 med den tilsvarende Lov af 1850 havde netop til Dje med at komme de Husmænd i Møde, som man frygtede vilde blive udjagte af deres Huse og blive husvilde paa Grund af Loven om Pligtarbejdets Aflysning. Loven af 4de Juli 1850 slaar fast, at det er Kommuner-